

C. van Oosten
Amsterdamsestraatweg 83 bis
3513 AB Utrecht

Utrecht, 19-12-2017

College voor de Rechten van de Mens
Kleine Singel 1-3 Utrecht

Betreft: uw kenmerk 2017-0291
Van Oosten vs ING
Reactie op het verweer van het ING

Met het oog op de voor **9 januari 2018 11.00** uur geplande zitting doe ik u alvast mijn reactie toe komen op het verweer van ING. Ik fax een kopie naar verweerder (Stibbe/Barkhuysen).

1. ING heeft een Ultra High Risk Countries (**UHRC**) – beleid, een Corporate Policy on Financial Economic Crime (**FEC**) en een ING Financial Economic Crime Statement. Uit deze documenten blijkt dat ING's FEC-beleid gericht is op 'the highest levels of integrity' en naleving van diverse wet- en regelgeving, waaronder 'US sanctions, law and regulations'. Aldus de aanvang van het verweer van ING.

2. Dat ING zich baseert op haar eigen beleid is onvoldoende om te rechtvaardigen dat ING weigert mijn contributie over te maken aan de Belgische vereniging Iniativa Cuba Socialista (ICS). Immers, als dat ING-beleid voorschrijft dat mijn contributie niet aan ICS overgemaakt mag worden, dan deugt dat ING-beleid niet omdat dat mijn recht schendt lid te zijn van ICS, een vereniging (die door geen wet verboden is) en ook mijn recht schendt om uitdrukking te geven aan mijn politieke opvatting.

3. Het zou een andere zaak zijn als de beperkingen die dat FEC/UNHR-beleid van ING oplegt aan het verrichten van betalingsopdrachten correct uitvoering geeft aan Nederlandse-, Europese-, Amerikaanse en/of VN-regelgeving die het de ING verbieden mijn betalingsopdracht uit te voeren. In dat geval zou ING kunnen zeggen: je moet niet bij mijn zijn, maar bij de Nederlandse-, Europese-, en Amerikaanse overheid en de VN.

4. Het verweer van het ING noemt de Amerikaanse sanctiewetgeving jegens Cuba, verwijzend naar <https://www.treasury.gov/resource-center/sanctions/Programs/Pages/cuba.aspx> en de Wet op het financieel toezicht (Wft), zonder daar overigens enige toelichting op te geven.

5. ING heeft een onderzoek ingesteld naar de aard en de activiteiten van de vereniging *Iniciativa Cuba Socialista (ICS)* en heeft vastgesteld (ING.22) dat gelden van ICS “(gedeeltelijk) direct besteed” worden in Cuba. Dat zou blijken uit het feit dat ICS regelmatig Cubaanse gasten uitnodigt en ‘inleefreizen’ organiseert. Dat gelden van het ICS (gedeeltelijk) direct besteed worden in Cuba zou de reden zijn dat mijn betalingsopdracht wordt geweigerd. Waarom het uitnodigen van Cubaanse gasten en het organiseren van ‘leefreizen’ ertoe leidt dat geld van het ICS (mijn contributie) direct in Cuba wordt uitgegeven wordt niet toegelicht.

6. Het is aannemelijk dat ICS de verblijfskosten in België betaalt van de Cubaanse gasten. Het is ook mogelijk dat ICS het vliegticket betaalt van KLM of TUI heen en terug naar Cuba. Zowel de kosten voor het verblijf als voor het vliegticket worden dan niet in Cuba maar in België besteed. De kosten van ‘leefreizen’ en ‘ecoreizen’ (2200 euro) worden door de deelnemers gedragen en niet door de ICS.

7. Een beter voorbeeld zou misschien zijn de door de ICS georganiseerde paascampagne (verkoop van paaseitjes) waarvan de opbrengst bijvoorbeeld gaat naar het project ‘greenmapping’ in de volkswijken van Havana. Immers ICS organiseert dat en mijn contributie zou voor de organisatie kunnen worden gebruikt en op die manier zou mijn contributie indirect toch (in de opbrengst van de verkoop van paaseitjes) in Cuba kunnen worden besteed.

8. Hamvraag is natuurlijk: wat houdt die Amerikaanse en Nederlandse regelgeving eigenlijk in? Wat wordt daar nu precies door verboden? Na de inleiding over de FEC/UNHR, de Amerikaanse sanctiewet en de Wet op het financieel toezicht (Wft), zou je verwachten dat ING tot de kern van de zaak komt: welke betalingen die aan Cubanen of aan Cuba ten goede komen worden nu precies verboden en op grond van welke bepalingen in die regelingen is het ING verboden mijn contributie voor een vereniging in België over te maken?

9. Op de vraag wat die Amerikaanse en Nederlandse regelingen eigenlijk inhouden en waarom zij het ING verbieden mijn contributie over te maken, daar gaat ING helaas met geen woord op in. ING doet niet meer dan in een voetnoot verwijzen naar de website van U.S. Department of Treasury en dat is weinig overtuigend.

10. ING schrijft dat ‘de betalingsopdracht’ is getoetst, maar niet aan welke bepalingen in welke regelgeving. ING schrijft ook dat ‘de betalingsopdracht’ is getoetst aan het ontheffingsbeleid, maar ook dat wordt verder niet toegelicht.

11. In casu gaat het om de vraag of de regelgeving waar ING zich op beroept beoogt te verhinderen dat de opbrengst van paaseitjes, mogelijk ook de opbrengst uit verhuur van logies aan deelnemers aan leef- en ecoreizen en mogelijk ook het inkomen van een lokale gids (m.a.w. het soort bestedingen in Cuba waar sporen van mijn 25 euro contributie in zou kunnen zitten) in Cuba terechtkomt. ING voert echter helemaal niets aan om aannemelijk te maken dat de Amerikaanse of Nederlandse regelgeving beoogt die bestedingen (en mijn minuscule bijdrage daaraan in de vorm van contributie aan de Belgische vereniging ICS) te verhinderen.

13. De beslissing van ING om mijn contributie niet over te maken werd genomen toen de 'sanctions regulations' van kracht waren zoals gepubliceerd in de factsheet van 14 oktober 2016. Die is te vinden op <https://www.treasury.gov/resource-center/sanctions/Programs/Pages/cuba.aspx> waar ING in een voetnoot naar verwijst. Volgens die factsheet echter is het de bedoeling ook voor Cubanen 'more economic opportunity' te scheppen', 'to break down economic barriers in areas such as travel, trade and commerce, banking, and telecommunications', 'improve living conditions for Cubans by expanding existing authorizations for grants and humanitarian related services', 'people-to-people contact by facilitating authorized travel and commerce', 'bolster trade and commercial opportunities'. Zie **bijlage: Amerikaanse regelgeving**.

14. Om 'people-to-people'-contact te bevorderen mogen Amerikanen die Cuba bezoeken bij terugkeer in Amerika 'cuban-origin merchandise as accompanied baggage' zoals Cubaanse rum en Cubaanse sigaren importeren voor persoonlijk gebruik zonder 'monetary value limitations'. Amerikanen die Cuba willen bereizen mogen ook geld overmaken naar Cuba voor reserveringen voor hotels, bread and breakfast, huur van auto's, e.d. Overbodig te zeggen dat door deze regelgeving ten opzichte van eerdere regelgeving veel extra geld van Amerikaanse toeristen in Cuba wordt besteed. Aangenomen mag worden dat de Amerikaanse regelgeving zich er niet tegen verzet dat ook Nederlanders en Belgen daarnaar handelen waardoor ook een miniscuul deel van mijn contributie aan ICS in Cuba terecht zou kunnen komen.

15. Die toeristen overigens (zie **bijlage Cuba wordt overspoeld door vooral Amerikaanse toeristen**) nemen in Cuba geld op in geldautomaten en bij banken, met hun bankpas en hun creditcard. Daar werkt ING aan mee en zit er kennelijk hele lemaal niet mee dat ook toeristen/rekeninghouders van de ING op die manier heel erg veel geld in Cuba besteden. Zoveel, dat volgens organisaties die zich keren tegen het socialistisch regiem in Cuba, het juist de inkomsten uit het toerisme zijn die (mede dankzij de dienstverlening van o.a. de ING-bank) het verfoeilijke Cubaanse regime in stand helpen - houden. Voorstanders van het socialistisch regiem in Cuba zien in een sterke toename van het toerisme overigens een reële bedreiging van het socialisme in Cuba, maar dat terzijde.

Conclusie 1. ING maakt in het geheel niet aannemelijk dat het overmaken van mijn contributie van 25 euro aan de Belgische vereniging ICS op de één of andere reden in strijd zou kunnen zijn met de Nederlandse en Amerikaanse regelgeving. De Amerikaanse regelgeving waar ING naar verwijst laat er, integendeel, geen misverstand over bestaan dat het juist de bedoeling van de Amerikaanse regelgeving is dat er méér geld in Cuba wordt besteed door Amerikaanse toeristen in Cuba en dat het makkelijker wordt voor toeristen om geld over te maken naar Cuba. Dat de betalingsopdracht niet zou kunnen worden uitgevoerd vanwege restrictieve regelgeving is dus niet waar en kennelijk een argument dat er met de haren bij wordt gesleept.

Verschil ICS – Stichting Glasnost

16. Nu het voor de Amerikaanse regelgeving geen enkel verschil maakt of het gaat om contributie die ik als Nederlands ingezetene wil overgeschreven hebben naar de Belgische vereniging ICS in België of om een donatie aan de Stichting Glasnost in Oudewater, is het de vraag wat dan voor ING

wél het verschil maakt waardoor ING mijn contributie aan ICS niet wil overmaken maarde Stichting Glasnost wél als rekeninghouder accepteert.

17. Van zowel ICS als Stichting Glasnost kan je zeggen, dat het om een betaalopdrachten gaat die , zoals ING dat omschrijft in punt (1) 'betrokkenheid impliceren met' Cuba. Stichting Glasnost heeft als doel het steunen van de mensenrechtenbeweging in Cuba. ICS heeft als doel het socialisme in Cuba te steunen. Het verschil tussen ICS en Stichting Glasnost is dat ICS sympathiseert met de idealen van de socialistische revolutie, terwijl Stichting Glasnost die verfoeit en daar blijk van geeft in haar nieuwsbrieven. Voor ICS is Che Guevara een held, voor Stichting Glasnost een moordenaar. In hoeverre de steun van Stichting Glasnost aan de mensenrechtenbeweging in Cuba (of aan kerken die volgens Stichting Glasnost in hun vrijheid worden beperkt) ook materieel is (kosten dragen van activiteiten die in Cuba plaatsvinden) is mij niet bekend, maar valt net als in het geval van ICS niet uit te sluiten, maar is overigens irrelevant omdat de Amerikaanse regelgeving dat niet verbiedt.

18. Het gaat bij ICS en Stichting Glasnost om gevallen die maar in één relevant opzicht verschillen: ICS is pro het Cubaans socialisme, Stichting Glasnost is tegen. ING weigert contributie over te maken aan ICS, maar accepteert Stichting Glasnost als rekeninghouder. ING maakt dus onderscheid tussen politieke gezindheid en dat is een schending van één van de mensenrechten.

19. ING spreekt in (ING.30) tegen dat er sprake zou zijn van onderscheid maken tussen politieke gezindheid en kondigt daar aan dat standpunt in (ING 3.1) toe te zullen lichten. In (ING 3.1) herhaalt ING echter slechts wat er in (ING2.5) staat, namelijk dat in het geval van ICS om een betaling gaat die mogelijk strijdig is met de regelgeving. Nu ING dat niet aannemelijk maakt en geen andere argumenten aanvoert om te bestrijden dat er sprake zou zijn van onderscheid tussen politieke gezindheid, voert ING dus géén relevant argument aan tegen mijn beschuldiging verschil te maken tussen politieke gezindheid. Of ING dat opzettelijk doet is niet relevant, het feit dat er onderscheid wordt gemaakt (ook al zou dat niet opzettelijk zijn) is relevant.

20. ING voert in (3.2) aan dat er hoogstens sprake is van indirect onderscheid naar politieke gezindheid omdat *'dat onderscheid objectief gerechtvaardigd wordt door een legitiem doel en de middelen voor het bereiken van dat doel passen en noodzakelijk zijn'*(38). Dat er sprake is van een legitiem doel (voortvloeiend uit de regelgeving waar ING zich aan te houden heeft) is echter, zoals ik heb betoogd, allerminst door ING aannemelijk gemaakt.

Conclusie 2: De argumentatie van ING is kort gezegd: er is geen sprake van een verboden onderscheid naar politieke gezindheid, want het niet uitvoeren van de betaling is vanwege een legitiem doel. Nu ING niet aannemelijk maakt dat er een legitiem doel aan het uitvoeren van de betalingsopdracht in de weg staat, voert ING dus geen serieus te nemen argument aan tegen mijn beschuldiging een verboden onderscheid te maken naar politieke gezindheid.

Vrijheid van vereniging

21. ING neemt het standpunt in dat het College niet bevoegd is mijn klacht te onderzoeken die ziet op de vrijheid van vereniging. Ik ben van mening dat ING ook dat mensenrecht schendt door mijn contributie niet over te maken, omdat ik door de weigering van ING wordt gehinderd in de mogelijkheid lid

te worden en te blijven en mee te doen in de ICS. Er zullen vaker betalingen gedaan moeten worden, bijvoorbeeld voor leef- en ecoreizen en om mee te doen aan andere activiteiten waarvoor moet worden betaald. Het kan niet de bedoeling zijn dat ik dat geld elke keer contant ga betalen in Brussel (ik woon in Utrecht), waarvoor ik dan elke keer naar Brussel moet. Evenmin kan het de bedoeling zijn dat ik dat geld elke keer per aangetekend schrijven naar Brussel stuur. De weigering om geld over te maken is dus een serieus te nemen inperking van mijn recht om lid te zijn van een vereniging waar ik lid van wil zijn, om mij te verenigen zoals ik dat verkiest.

22. Dat het College niet bevoegd is van deze klacht kennis te nemen baseert ING op het feit dat dit recht niet expliciet genoemd wordt in art. 10 van de Wet College voor de rechten van de mens. De aanhef van art. 10 luidt 'Het College **kan** op schriftelijk verzoek onderzoeken doen....'. Het woordje **kan** druk ik zwart af. Het gebruik van het woordje **kan** impliceert niet dat het College niet vrij zou staan om ook iets anders te kunnen. Het houdt geen verbod in om iets anders te onderzoeken. De reikwijdte van de Wet College voor de rechten van de mens (wat het College mag onderzoeken) wordt dus niet door art. 10 beperkt. Veel belangrijker is overigens dat in de aanhef van de wet staat: "dat het wenselijk is om met het oog op de bescherming van de rechten van de mens, **waaronder het recht op gelijke behandeling, en het bevorderen van de naleving daarvan in Nederland, enz**". Het woordje , **waaronder** heb ik zwart gemaakt.

23. Volgens art. 2 heeft het 'College heeft tot doel in Nederland de **rechten van de mens, waaronder het recht op gelijke behandeling, te beschermen, het bewustzijn van deze rechten te vergroten en de naleving van deze rechten te bevorderen**'. Ook deze formulering laat er geen misverstand over bestaan dat het College niet alleen het recht op gelijke behandeling, maar ook andere mensenrechten te beschermen heeft. Als het de bedoeling van de wetgever was geweest dat het College alleen het recht op gelijke behandeling zou beschermen, dan zou er ook hebben gestaan 'het bewustzijn van het recht (en niet: deze **rechten**) te vergroten en de naleving van dit recht (en niet: deze **rechten**) te bevorderen.

24. Ook de redactie van art. 3 geeft geen enkele aanwijzing dat het College zich alleen met het recht op gelijke behandeling zou mogen bezighouden. Ook daar wordt over **waaronder** gesproken en gaat het telkens om **rechten** i.p.v. recht.

25. In de Memorie van Toelichting op de Wet College voor de rechten van de mens staat in de 5^e alinea "Het mensenrechteninstituut heeft derhalve een breed mandaat, dat alle mensenrechten omvat".

26. Alinea 6 van de MvT luidt "Ten slotte krijgt het College de huidige taken van de Commissie gelijke behandeling: te onderzoeken of een onderscheid, zoals bedoeld in de gelijke behandelingswetgeving is of wordt gemaakt en het geven van een oordeel daarover. Binnen het College zal een aparte kamer belast zijn met deze oordelende taak". Kortom: gelijke behandeling is maar één van mensenrechten waar het College zich mee bezig heeft te houden.

Conclusie: ING voert maar één argument aan tegen de door mij geformuleerde klacht aangaande de schending van het verenigingsrecht, namelijk dat ik mijn contributie toch ook contant kan gaan

betalen in Brussel. Ik meen dat ING daarmee geen serieus te nemen argument tegen deze klacht aanvoert.

27. Tenslotte. ING weidt in punt 2 (Achtergrond van het UHRC-beleid) uit over haar Orange Code: *We are honest, we respect the law, we are responsible, integrity above all, we are prudent*". Voor het geval ING het daar tijdens de zitting over wil hebben stuur ik de **bijlagen** "ING in opspraak" mee.

C. van Oosten, 20-12-2017

Bijlagen: Amerikaanse regelgeving

Obama heft embargo op Cubaanse rum en sigaren volledig op
Cuba wordt overspoeld door vooral Amerikaanse toeristen

ING in opspraak (over integrity, compliance en responsibility gesproken)

- ING blokkeert donaties aan Cuba (na orkaan Irma)
- ING onder vuur om financiering fossiele energiebedrijven
- Klimaat-klacht tegen ING in behandeling genomen
- OM vervolgt ING in vier fraudezaken
- De fossiele schandalen van ING
- 'ING en Rabobank financieren granietbedrijven die betrokken zijn bij kinderarbeid'
- OM: ING mogelijk betrokken bij corruptie en witwassen